Večsenzorna doživetja, povezana z gradovi in vilami čezmejne regije za odličnost v turizmu

V okviru projekta MerlinCV so bile opravljene različne aktivnosti (www.ita-slo.eu/merlincv) med katerimi je tudi predstavitev izbranih gradov in vil projektnega območja. Omenjeno je eden izmed glavnih ciljev povečanja turistične atraktivnosti in prepoznavnosti čezmejne regije prek integriranih trajnostnih modelov, ki spodbujajo kreacijo inovativnih turističnih produktov. Slednji izkoriščajo tudi kulturno dediščino (gradove, dvorce, vile) kot enega privlačnih motivov turističnega obiska.

Poleg tega lokacija na obeh strani meje, na območju pogoste selitve narodov in različnih vplivov, ki se še danes odražajo na kulturi, jeziku, zgodovini, arhitekturi in kulinariki, predstavlja dodatno privlačnost za obiskovalce.

Geografska odprtost in povezanost prostora ter dobre prometne povezave omogočajo hiter in enostaven dostop do izbranih lokacij in s tem možnost obiska več znamenitosti v istem dnevu. Iz tega razloga v zgibanki navajamo tudi medsebojne razdalje med izbranimi gradovi in vilami. Dodane so tudi praktične informacije, na primer možnost ogleda, vstopnine, dostop in podobno.

Želimo vam obilo zadovoljstva ob odkrivanju izbranih elementov kulturne dediščine ter vabljeni tudi k obisku ostalih.

Partnerji projekta:

ZRS KOPER

Oddelek za humanistiko-Univerza Ca' Foscari v Benetkah
Turistično gostinska zbornica Slovenije
Comune di Salzano
ARIES Scarl, Trgovinska zbornica Furlanije-Julijske Krajine
Konzorcij Comunità Collinare del Friuli
Občina Pivka
Občina Tolmin

Dvorec Lanthieri Vipava

Na glavnem trgu v Vipavi ne morete spregledati baročnega dvorca, ki so ga grofje Lanthieri iz srednjeveškega predgradja in srednjeveškega stolpa v baročni biser spremenili skozi tri generacije, povod za obsežne prezidave pa je bil obisk cesarja Leopolda (1660), zato se kot eno od prelomnih letnic v stavbni zgodovini pojavlja leto 1659 oz. 1669. Šlo je za reprezentativno plemiško rezidenco, ki je povezana s kulturno in naravno krajino. Baročni kompleks je predstavljal upravno in družabno središče. Zaradi neposredne lege ob pomembni prometni povezavi, udobja, razkošnega parkovnega kompleksa pred poslopjem s puti (kipi dečkov) in vodnjakom ter zlitja grajskega kompleksa z izvirom reke Vipave, je dvorec v 17. in 18. stoletju gostil tako vladarje kotumetnike (npr. beneški komediograf Carlo Goldoni). Poslikani strop dvorca je edinstven v našem prostoru, v kapeli dvorca pa je bila slika vodilnega slikarja na Kranjskem v tistem času J. Quaglija. Dvorec je bil pred nekaj leti temeljito obnovljen, v njem deluje Visoka šola za vinogradništvo in vinarstvo ter drugi pedagoški in raziskovalni programi Univerze v Novi Gorici. V dvorcu je v obokani kleti tudi vinski muzej.

Praktične informacije: možen je ogled dvorca v sklopu vodenega ogleda Vipave (70 – 90 € / skupino)

KONTAKT Zavod za turizem TRG Vipava, vipava@vipavskadolina.si

Vir fotografije: Zavod za turizem TRG Vipava

Vila Vipolže

Thurni, ki so grad prevzeli leta 1460, so tega v 16. stoletju dali prezidati v močno renesančno utrdbo s štirimi stolpi po sočasnem severno-italijanskem zgledu (utrjeni dvorec, t. i. villa castello), ki je služila kot ena osrednjih obrambnih točk habsburškega ozemlja pred Benečani. Stavba je sicer nato izgubila svojo obrambno funkcijo, zato je v začetku 17. stoletja prišlo do prezidav v zgodnjebaročni oz. manieristični dvorec, do velikih posegov v zgradbo pa je prišlo v 19. stoletju. Leta 1948 je vilo prizadel požar, po dolgem obdobju so jo obnovili leta 2015.

Danes je Vila Vipolže prizorišče številnih kulturnih in poslovnih dogodkov, porok, vsebuje muzejsko sobo, restavracijo, urejene zunanje površine ter šest sob in apartmajev. Zelo lepo je urejen tudi park okoli vile z znamenitimi orjaškimi cipresami.

Praktične informacije: za ogled vile je potrebna predhodna najava; vstopnina znaša 3 €.

Dodatne informacije: info@vilavipolze.eu

Vir fotografije: www.slovenia.info/sl/mediateka/fotografija/goriska-brda-vila-vipolze-82143

MerlinCV

Interreg
ITALIA-SLOVENIJA
UNIONE EUROPEA
EVROPSKA UNIJA
MerlinCV
Progetto strategico co-finanziato dal Fondo europeo di sviluppo regionale
Strateški projekt sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj

Vile in gradovi

na območju programa sodelovanja Interreg V-A Italija-Slovenija

"Strateški projekt Programa sodelovanja Interreg V-A Italija-Slovenija 2014-2020 sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj."

www.ita-slo.eu/sl/merlincv

Razvaline gradu

Kozlov rob pri Tolminu

Ruševine na vrhu hriba so ostaline sedeža največjega gospostva na Tolminskem. Najstarejši vir z omembo prvega imetnika sega v leto 1188, leta 1194 je v sklopu gradu omenjena tudi kapela sv. Martina. Upravljanje gradu je oglejski patriarh in pozneje deželni knez zaupal močnim plemiškim rodbinam. Od 12. do 17. stoletja so iz grajske utrdbe nadzorovali Tolminsko, zlasti mejo z Beneško republiko, zato je bila na gradu vojaška posadka in precej orožja. Grajsko stavbo sta poškodovala potresa leta 1348 in 1511. Po letu 1651 je tolminsko gospostvo in glavarstvo kupila rodbina Coronini, ki je grad z dovoljenjem deželnega kneza dokončno opustila in vTolminu zgradila novo grajsko poslopje, v katerega delu danes deluje Tolminski muzej. Od 90. let prejšnjega stoletja so ostanke gradu sanirali in uredili v razgledno točko, s katere je čudovit razgled na Tolminsko kotlino in okoliške vrhove. Ruševine gradu so razglašene za kulturni spomenik.

V sklopu projekta MerlinCV je bila izdelana tudi 3D rekonstrukcija gradu na Kozlovem robu, ki je dostopna na naslovu: www.kozlovrob.si

Praktične informacije: izhodišče Tolmin, 30 minut pešpoti (Gozdna in Grajska pot), vstopnine ni.

Vir fotografije: Tolminski muzej, 20200510_103408

Villa Pisani

Vila Pisani pri kraju Stra jemonumentalna poznobaročna podeželska palača v bližini mesta Stra. Ta vila je eden največjih primerov beneških vil, ki stojijo ob Rivieri del Brenta, kanalu, ki povezuje Benetke s Padovo. Beneška patricijska družina Pisani je naročila številne vile, poznane pod imenom Villa Pisani in se nahajajo v celotnem beneškem zaledju, drag in razkošen projekt padovanskega arhitekta Rubertija sta adaptirala dva gradbena mojstra. Gradnjo je s svojim bratom začel v zgodnjem 18. stoletju Alvise Pisani, ki je bil leta 1735 izvoljen za doža. Leta 1807 jo je kupil Napoleon kupil od družine Pisani, ki je obubožala zaradi iger na srečo. Leta 1814 je stavba postala državna last, vila pa je postala počitniška rezidenca evropskega plemstva. Leta 1882 jo je italijanska vlada razglasila za narodni spomenik, a je propadala, povsem je bil uničen park. Monumentalni bazen je bil zgrajen v času, ko je vilo najela univerza v Padovi. 1934 so jo delno obnovili, da je gostila prvo srečanje Adolfa Hitlerja in Benita Mussolinija. Vile in vrtovi zdaj delujejo kot narodni muzej oz. prostor za sponzorirane umetniške razstave.

Praktične informacije: vstopnina od 7,50 €.

Dodatne informacije: cultura@comune.salzano.ve.it

Vir fotografije: www.villapisani.beniculturali.it/

Villa Dona Romanin-Jacur

Vilo je v prvih desetletjih 17. stoletja na ostankih stare graščine zgradila beneška particijska družina Dona. Leta 1847 jo je kupila judovska družina padovskih bankirjev Jacur, ki je okoli vile uredila angleški park.

V kompleksu je njihov vnuk leta 1872 postavil kompleks Predilnice, znane po svojih avantgardnih arhitekturnih elementih. Poslovanje parne predilnice je bilo zelo uspešno, saj je Jacur dokupil precej zemljišč, v Salzanu pa se je v 19. stoletju tudi razširilo gojenje murv in čebelarstvo.

Park ob vili in številni kipi v njem so bili močno poškodovani med drugo svetovno vojno, ko je kompleks postal sedež nemškega poveljstva.

Danes je v vili sedež občine Salzano, velik vrt je spremenjen v javni park. Predilnica je postala muzej, posvečen svilogojstvu z novo multimedijsko sobo.

Praktične informacije: vodeni ogledi so možni po predhodnem dogovoru.

Dodatne informacije: cultura@comune.salzano.ve.it

Vir fotografije: www.comune.salzano.ve.it/myportal/C_H735/dettaglio/contenuto/villa-dona-romanin-jacur

Castello di Colloredo di Monte Albano

Grad je bil eden najrazkošnejših gradov v Furlaniji, katerega sijaj je povezan z družino Coloredo. Graščino so imenovali tudi »grad pisateljev in potujočih pevcev«. Tu so namreč živeli in ustvarjali pesnik Ermes iz Colloreda v 17. stoletja in veliki pisatelj Ippolito Nievo iz 19. stoletja, ki je v njem napisal Izpovedi nekega Italijana, ter pisatelj in popotnik Stanislao Nievo. Grad Colloredo di Monte Albano, katerega zgodovina sega v 13. stoletje, je bil vse od začetka tipičen primer rezidenčnega gradu, o čemer posebej pričajo ostanki okrasitve Raffaellovega učenca Giovannija iz Vidma. Pred potresom leta 1976 so grad sestavljali osrednji del, trije stolpi in dve krili. Ostanki trojnega obzidja eliptične oblike so vidni še danes. Danes, pred obnovo celotnega gradu, sta vidna stolp z uro in zahodno krilo, v katerem ima svoj sedež Skupnost občin gričevnatega dela Furlanije.

Od avgusta 2022 bo obiskovalcem na voljo posebna projekcija o zgodovini gradu.

Praktične informacije: Vstopnine ni, potrebna pa je rezervacija ogleda (proloco.colloredodimonte albano@gmail.com).

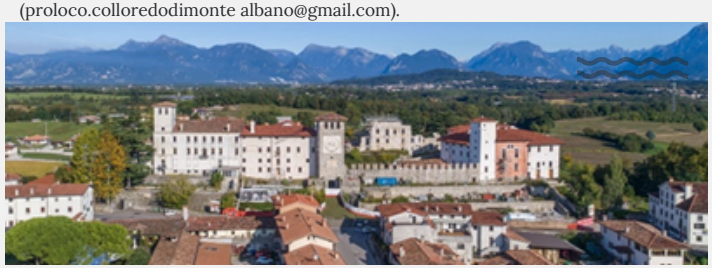

Vir fotografije:Comunità Collinare del Friuli

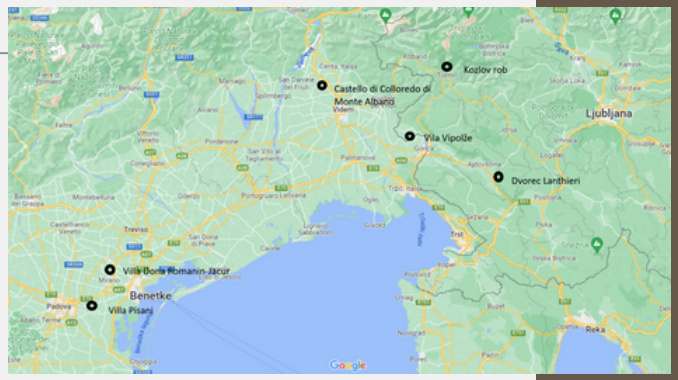

RAZDALJE

Navedene vile in gradovi se nahajajo na projektnem območju, ki zajema obmejni regiji Slovenije in Italije. Medsebojne razdalje niso prevelike, zato je mogoče v istem dnevu obiskati več objektov. V pomoč pri načrtovanju poti navajamo razdalje in čas vožnje med znamenitostmi in vas vabimo k obisku. V obdobju turistične sezone in koncev tedna ali večjih prireditev se potovalni čas podaljša. Seveda si oglede lahko sestavite po svoji presoji.

Lokacije izbranih gradov in vil programskega območja in razdalje med njimi

- Dvorec Lanthieri – Vila Vipolže, 42,6 km, 35 minut
- Vila Vipolže – razvaline gradu na Kozlovem robu, 39,9 km, 51 minut
- Razvaline gradu na Kozlovem robu - Castello di Colloredo di Monte Albano, 72,5 km, 1 ura in 19 minut
- Castello di Colloredo di Monte Albano - Villa Donna Romanin Jacur, 144 km, 1 ura in 32 minut
- Villa Donna Romanin Jacur – Villa Pisani, 19,5 km, 24 minut

Vir: Google maps

Viri:

- platforma MerlinCV
- www.vipavskadolina.si/odkrivaj/dediscina/kulturna-dediscina/gradovi-in-dvorci
- www.pivka.si
- www.parkvojaskezgodovine.si/razstava-o-dvorcu-ravne
- www.tol-muzej.si/spomeniki/razvaline-gradu-na-kozlovem-robu
- www.sl.wikipedia.org/wiki/Vila_Pisani,_Stra
- www.villapisani.beniculturali.it/
- www.villevenete.net
- www.filandadisalzano.it/la-villa-veneta
- www.caseusveneti.it/territori/villa-dona-dalle-rose-romanin-jacur/
- www.comune.salzano.ve.it/myportal/C_H735/dettaglio/contenuto/villa-dona-romanin-jacur
- www.it.wikipedia.org/wiki/Colloredo_di_Monte_Albano
- www-google.com/maps
- www.hribi.net

Avtor zgibanke: Fedja Pobegajlo, direktor Turistično gostinske zbornice Slovenije
Oblikovanje: Rebeka Mežan, mag.,strokovna sodelavka TGZS

TURISTIČNO GOSTINSKA ZBORNICA SLOVENIJE